

UREDBA

O UTVRĐIVANJU PROGRAMA FINANSIRANJA AKTIVNOSTI I MERA UNAPREĐENJA ENERGETSKE EFIKASNOSTI U 2023. GODINI

("Sl. glasnik RS", br. 29/2023)

Član 1

Ovom uredbom utvrđuje se Program finansiranja aktivnosti i mera unapređenja energetske efikasnosti u 2023. godini, koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

Član 2

Aktivnosti i mere unapređenja energetske efikasnosti koje će se finansirati u 2023. godini, kao i iznos sredstava za obavljanje tih aktivnosti i mera utvrđeni su programom iz člana 1. ove uredbe.

Član 3

Ova uredba stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

PROGRAM FINANSIRANJA AKTIVNOSTI I MERA UNAPREĐENJA ENERGETSKE EFIKASNOSTI U 2023. GODINI

I UVOD

Strategijom razvoja energetike Republike Srbije do 2025. godine sa projekcijama do 2030. godine ("Službeni glasnik RS", broj 101/15), energetska efikasnost i veće korišćenje obnovljivih izvora energije svrstani su među prioritete.

Unapređenje energetske efikasnosti, kako u sektorima proizvodnje, tako i u sektorima potrošnje energije prepoznato je kao jedan od ključnih elemenata energetske politike Republike Srbije, s obzirom da doprinosi sigurnosti snabdevanja energijom, smanjenju potrošnje energije u privatnom i komercijalnom sektoru, povećanju konkurentnosti industrije i povećanju standarda građana, odnosno doprinosi smanjenju uvozne zavisnosti i smanjenju negativnih efekata sektora energetike na životnu sredinu, a naročito emisije gasova koji stvaraju efekat staklene bašte. S obzirom na tendenciju ka dekarbonizaciji energetska efikasnost u narednom periodu imaće još značajniju ulogu što će biti reflektovano setom strateških dokumenta čija je izrada u toku.

Zakonodavno-pravni okvir za uređivanje efikasnog korišćenja energije u Republici Srbiji uspostavljen je usvajanjem Zakona o energetskej efikasnosti i racionalnoj upotrebi energije ("Službeni glasnik RS", broj 40/21 - u daljem tekstu: Zakon), Zakona o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", br. 72/09, 81/09 - ispravka, 64/10 - US, 24/11, 121/12, 42/13 - US, 50/13 - US, 98/13 - US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - dr. zakon, 9/20 i 52/21) i njihovim podzakonskim propisima.

Na osnovu obaveza Republike Srbije koje proističu iz Ugovora o osnivanju Energetske zajednice između Evropske zajednice i Republike Albanije, Republike Bugarske, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Crne Gore, Rumunije, Republike Srbije i Privremene Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, koji je potvrđen Zakonom o ratifikaciji Ugovora o osnivanju Energetske zajednice između Evropske zajednice i Republike Albanije, Republike Bugarske, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Crne Gore, Rumunije, Republike Srbije i Privremene Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija ("Službeni glasnik RS", broj 62/06), Odluke Ministarskog saveta Energetske zajednice broj D/2015/08/MC-EnC od 14. avgusta 2015. godine o primeni Direktive 2012/27/EU Evropskog parlamenta i Saveta o energetskej efikasnosti, kao i Zakona o efikasnom korišćenju energije ("Službeni glasnik RS", br. 25/13 i 40/21 - dr. zakon), usvojen je Četvrti akcioni plan za energetske efikasnost Republike Srbije za period do 31. decembra 2021. godine ("Službeni glasnik RS", broj 86/21 - u daljem tekstu: 4. APEE). Navedenim akcionim planom predviđen je niz mera za unapređenje energetske efikasnosti u sektorima domaćinstva, javnog i komercijalnog sektora, industrije, transporta i sektora proizvodnje energije. U okviru 4. APEE utvrđen je indikativni cilj Republike Srbije do kraja 2021. godine prema kome potrošnja primarne energije ne treba da pređe 17,981 Mtoe primarne energije, a potrošnja finalne energije 13,103 Mtoe finalne energije za energetske svrhe. Ciljevi u oblasti energetske efikasnosti za naredni period (za 2030. i 2050. godinu) biće utvrđeni Integrisanim nacionalnim energetskeim i klimatskeim planom (INEKP), čija je izrada u toku u skladu sa Zakonom o energetici ("Službeni glasnik RS", broj 145/14, 95/18 - dr. zakon i 40/21), a čije se donošenje očekuje u 2023. godini. Ciljevi u Evropskej uniji predviđaju povećanje energetske efikasnosti za 32,5% do 2030. godine, pa se očekuje da ciljevi u narednom periodu za Republiku Srbiju budu takođe veoma ambiciozni.

Za dostizanje svih budućih ciljeva ključnu ulogu imaće Uprava za finansiranje i podsticanje energetske efikasnosti (u daljem tekstu: Uprava). Uspostavljanje održivog načina finansiranja projekata energetske efikasnosti kao prioritete aktivnost prepoznato je u okviru Uredbe o utvrđivanju Programa ostvarivanja Strategije razvoja energetike Republike Srbije do 2025. godine sa projekcijama do 2030. godine za period od 2017. do 2023. godine ("Službeni glasnik RS", broj 104/17 - u daljem tekstu: POS), kao i potreba da se za finansiranje energetske efikasnosti obezbede veća sredstva. POS je predvideo da se finansiranje posebno usmeri na domaćinstva, javni i komercijalni sektor. Uspostavljanje održivog mehanizma finansiranja predviđeno je i Programom ekonomskih reformi Republike Srbije za period od 2021. do 2023. godine.

Zakonom je osnovana Uprava za obavljanje izvršnih i stručnih poslova koji se odnose na finansiranje ili sufinansiranje poslova efikasnog korišćenja energije i primenu mera energetske efikasnosti, a odnose se na realizaciju aktivnosti, i to naročito na:

- 1) primenu mera u cilju efikasnog korišćenja energije u sektorima proizvodnje, prenosa, distribucije i potrošnje energije;
- 2) podsticanje razvoja sistema energetskeg menadžmenta;
- 3) promovisanje i sprovođenje energetskih pregleda objekata/zgrada, proizvodnih procesa i usluga;
- 4) podsticanje korišćenja mikro-kogeneracijskih jedinica, ukoliko po osnovu istih mikro-kogeneracijskih jedinica nisu ostvareni drugi podsticaji u skladu sa Zakonom;
- 5) podsticanje razvoja energetskih usluga na tržištu Republike Srbije;
- 6) podsticanje proizvodnje električne i toplotne energije iz obnovljivih izvora za sopstvene potrebe;
- 7) podizanje svesti o značaju i efektima sprovođenja mera energetske efikasnosti;
- 8) ostale aktivnosti koje za cilj imaju efikasnije korišćenje energije.

Korišćenje sredstava kojima raspolaže Uprava vrši se u skladu sa Programom finansiranja aktivnosti i mera unapređenja energetske efikasnosti u 2023. godini (u daljem tekstu: Program).

Programom određuju se ciljevi Programa, mere unapređenja energetske efikasnosti koje će biti finansirane, način finansiranja i nosioci Programa.

II CILJEVI PROGRAMA

Osnovni cilj Programa je finansijska podrška merama i mehanizmima unapređenja energetske efikasnosti predviđenih Zakonom i strateškim dokumentima iz oblasti energetike.

Programom treba da budu postignuti sledeći posebni ciljevi:

- 1) ostvarivanje uštede energije i njeno racionalno korišćenje primenom proverenih savremenih tehnologija i proizvoda čije je korišćenje ekonomski opravdano;
- 2) korišćenje obnovljivih izvora energije za sopstvene potrebe;
- 3) uposlenost privrednih subjekata;
- 4) zaštita životne sredine kroz smanjene emisije gasova koji stvaraju efekat staklene bašte (GHG gasovi);

5) povećanje javne svesti o značaju energetske efikasnosti.

III NOSIOCI PROGRAMA

Nosioci Programa su:

1) Republika Srbija;

2) jedinice lokalne samouprave i gradske opštine (u daljem tekstu: JLS), privredna društva, odnosno druga pravna lica čiji je osnivač JLS, autonomna pokrajina, odnosno Republika Srbija.

IV FINANSIRANJE MERA UNAPREĐENJA ENERGETSKE EFIKASNOSTI SREDSTVIMA UPRAVE

Mere unapređenja energetske efikasnosti koje se finansiraju ili sufinansiraju u skladu sa Programom su sledeće:

1) unapređenje termičkog omotača zgrade, odnosno svih elemenata zgrade koji razdvajaju unutrašnji grejani prostor od spoljašnjeg prostora i negrejanog prostora zgrade putem:

(1) zamene spoljnih prozora i vrata i drugih transparentnih elemenata termičkog omotača (mera obuhvata i prateću opremu za prozore/vrata, kao što su okapnice, prozorske daske, roletne, kapci i dr, kao i prateće građevinske radove na demontaži i pravilnoj montaži prozora/vrata, kao što je demontaža starih prozora/vrata i odvoz na deponiju, pravilna montaža prozora, obrada oko prozora gips-karton pločama, gletovanje, obrada ivica i krečenje oko prozora/vrata sa unutrašnje strane zida i dr.),

(2) postavljanja termičke izolacije zidova, krova, tavanica iznad otvorenih prolaza, zidova, podova na tlu i ostalih delova termičkog omotača prema negrejanom prostoru;

2) unapređenje termotehničkih sistema u zgrade putem zamene sistema ili dela sistema efikasnijim sistemom putem:

(1) zamene postojećeg kotla efikasnijim kotlom (grejač prostora ili kombinovani grejač),

(2) zamene postojeće ili ugradnja nove cevne mreže, grejnih tela i pratećeg pribora,

(3) ugradnje elektronski regulisanih cirkulacionih pumpi,

(4) ugradnje termostatskih ventila na svim grejnim telima,

(5) ugradnje uređaja za merenje predate količine toplote svim pojedinačnim potrošačima,

(6) ugradnje toplotnih pumpi (grejač prostora ili kombinovani grejač),

(7) ugradnje opreme za daljinsku kontrolu i automatsku regulaciju rada termotehničkih sistema,

- (8) zamene postojećih i ugradnjom novih efikasnih sistema za klimatizaciju,
- (9) zamene postojećih ili ugradnjom novih sistema za ventilaciju sa rekuperacijom toplote,
- (10) zamene postojećih ili ugradnjom novih sistema za centralnu pripremu potrošne tople vode;

3) modernizacija sistema unutrašnjeg osvetljenja u objektima putem:

- (1) zamene izvora svetlosti, odnosno svetiljki,
- (2) instaliranja savremene opreme za kontrolu i upravljanje sistemom unutrašnjeg osvetljenja (daljinska kontrola, regulatori osvetljenja i dr.);

4) ugradnja solarnih kolektora u instalaciju za centralnu pripremu potrošne tople vode;

5) modernizacija sistema javnog osvetljenja u JLS putem:

- (1) zamene izvora svetlosti, odnosno svetiljki,
- (2) ugradnje savremene opreme za kontrolu i upravljanje sistemom osvetljenja (daljinska kontrola, regulatori intenziteta osvetljenja i dr.);

6) rehabilitacija daljinskog sistema za proizvodnju i distribuciju toplotne energije u cilju unapređenja energetske efikasnosti tih sistema;

7) ugradnja solarnih panela i prateće instalacije za proizvodnju električne energije za sopstvene potrebe, ugradnja dvosmernog mernog uređaja za merenje predate i primljene električne energije i izrada neophodne tehničke dokumentacije i izveštaja izvođača radova na ugradnji solarnih panela i prateće instalacije za proizvodnju električne energije koji su u skladu sa zakonom neophodni prilikom priključenja na distributivni sistem;

8) obuka zaposlenih u zgradama koje su predmet projekata finansiranih sredstvima podsticaja za unapređenje energetske efikasnosti iz efikasnog korišćenja energije;

9) druge mere za unapređenje energetske efikasnosti.

Mere iz stava 1. ove glave se mogu finansirati i donacijama ukoliko iste budu obezbeđene.

V NAČIN FINANSIRANJA

Za realizaciju Programa i preuzetih obaveza na osnovu Uredbe o utvrđivanju Programa finansiranja aktivnosti i mera unapređenja energetske efikasnosti u 2022. godini ("Službeni glasnik RS", broj 10/22) koriste se sredstva Uprave koja su obezbeđena na osnovu Zakona o budžetu Republike Srbije za 2023. godinu ("Službeni glasnik RS", broj 138/22), u iznosu od 483.049.000,00 dinara, na Razdelu 28 - Ministarstvo rudarstva i energetike, Glava 28.2 - Uprava za finansiranje i podsticanje energetske efikasnosti, Program 0502 - Energetska efikasnost,

Funkcija 430 - Gorivo i energija, Programska aktivnost 0002 - Mere za unapređenje energetske efikasnosti, na aproprijaciji ekonomskoj klasifikaciji 463 - Transferi ostalim nivoima vlasti. Sredstva za finansiranje projekata unapređenja energetske efikasnosti mogu se opredeliti kao bespovratna sredstva.

U skladu sa stavom 1. ove glave, sredstva će u ovoj godini biti opredeljena za finansiranje projekata unapređenja energetske efikasnosti javnih objekata u JLS.

Finansiranje projekata vrši se u skladu sa propisom iz člana 75. stav 5. Zakona, kojim se uređuju bliži uslovi za raspodelu i korišćenje sredstava, način raspodele tih sredstava, kao i način praćenja namenskog korišćenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza.